

INDSTILLING TIL CAVLING-PRISEN 2024

Jeg indstiller Rikke Dyrberg og Jacob Adrian Mikkelsen til Cavlingprisen 2024, fordi de to undersøgende journalister i exceptionel grad har udvist initiativ, talent og vedholdenhed, mens de tilrettelagde dokumentarserien "Læger til salg" (TV 2), der afslørede magtfulde hjertelægers økonomiske bånd til et fransk medicinalfirma.

Historien er et forbilledligt eksempel på et stykke journalistik, der dybest set ryster vores tillid til at sundhedsvæsenets afgørende institutioner reelt set arbejder uafhængigt for patienternes interesser. I Danmark har vi stor tillid til, at når lægerne udskriver medicin, så er det for at hjælpe patienterne og ikke for at tilgodese kapitalinteresser hos medicinalindustrien. Men "Læger til salg" afslører dybt bekymrende dobbeltroller og interessekonflikter helt i toppen af det europæiske system, der afgør hvilken medicin danske patienter får udskrevet.

Trods stærk modstand mod deres journalistiske undersøgelse har Rikke og Jacob kortlagt pengestrømme fra medicinalfirmaet Servier til særligt engelske Kim Fox, der i perioden 2006-2008 var præsident for "European Society of Cardiology" (ESC). "Læger til salg" afslørede en så massiv interessekonflikt, som selv læger og forskere blev rystet over og kaldte "alle interessekonflikter moder". I alt ½ milliard danske kroner modtog Kim Fox og hans samlever gennem deres eget private firma – uden nogen tidligere havde opdaget det eller stillet spørgsmålstejn ved det.

Journalisterne kunne også dokumentere en rystende dobbeltrolle. Mens Kim Fox modtog millioner fra Servier, sad han også som formand for den europæiske task-force i ESC, der afgjorde om Serviers medicin skulle skrives ind i de europæiske guidelines, der har afgørende betydning for, hvilken medicin vi alle sammen indtager.

Journalisterne har vedholdende arbejdet på kortlægningen igennem 4 år og har netop vist, at god dansk kvalitetsjournalistik ikke bare handler om at afdække danske forhold. Hvis vi skal forstå, hvilken medicin danske patienter får, så skal forklaringerne findes internationalt og ikke blot indenfor vores eget lands grænser. Kortlægningen krævede ikke alene aktindsigt ved den amerikanske lægemiddelmyndighed (FDA) og Det Europæiske Lægemiddelagentur (EMA i Holland). Den krævede også journalistisk gravearbejde ved Imperial College London, Royal Brompton and Harefield NHS Foundation Trust og ved den engelske myndighed kaldet Companies House. De to journalister gravede også dybt for at komme i besiddelse af protokoller fra Servier – protokoller, der dokumenterede, at Kim Foxs firma var involveret i tre kliniske forsøg betalt af Servier. Journalisterne rejste til England, Frankrig, Holland og Spanien for at få den nødvendige dokumentation hjem. Journalisterne fandt frem til oplysninger, som ingen i det europæiske system havde opdaget før. De blev mødt med massiv modstand fra ESC, der ikke ønskede at bidrage til undersøgelserne og først tog stilling til de rystende afsløringer, da TV2 Danmark gik i luften med programmet.

"Læger til Salg" er trods sin rystende afsløring ikke sensationsjournalistik uden substans. Trods det fascinerende i en engelsk toplæge, der har tjent millioner, så har journalisterne hele tiden haft som mål ikke at gå efter manden men at vise systemets fejl. Formidlingen er afdæmpet og den arbejdende journalist i billedet er ikke en særlig castet vært, men blot en vedholdende og modig journalist, der på sin egen nysgerrige og insisterende facon arbejder sig op gennem systemet – lige fra patienten i Danmark til toppen af europæiske hjertelæger. Journalisten lader sig ikke stoppe af modstand, men stiller de relevante spørgsmål så skærende skarpt at ingen er i tvivl om, hvor nødvendigt det er, at der findes journalister, der tør forfølge en sag helt til top på patienternes vegne. Det er den slags journalistik, som fortjener at blive anerkendt med Cavlingsprisen.